

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 9 februari 1906, kl. 12 midd.

Betänkande, i anledning af väckt motion angående förändrade bestämmelser rörande beskattningsort för inkomst af elektriska ledningar m. m., som beröra flera kommuner.

(2:a A.)

Med instämmande af tio af Andra Kammarens ledamöter har herr *I. E. G. Svensson* i Skyllberg inom nämnda kammare i motionen n:o 12 föreslagit, »att Riksdagen måtte besluta, *antingen* att i bevillningsförordningen införas bestämmelser om huru och efter hvilka grunder taxering bör äga rum i fråga om elektriska kraftledningar och med dem sammanhängande beskattningsföremål, som beröra två eller flera kommuner, *eller ock* aflåta skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och förslag i de ämnen motionen afser.»

Till stöd för motionen har af motionären anförts följande.

»Vid 1903 års riksdag väckte herr *C. J. Hammarström* i denna kammare motion om införande i bevillningsförordningen af bestämmelser och föreskrifter om huru och efter hvilka grunder taxering bör äga rum i fråga om elektriska ledningar och med dem sammanhängande beskattningsföremål, som beröra två eller flera kommuner.

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 5 Saml. 1 Afd. 1 Häft. (N:o 1.)

Bevillningsutskottet afstyrkte motionärens framställning, och densamma vann icke heller Riksdagens bifall.

Då jag nu tillåter mig att väcka en motion i samma syfte som den ofvan berörda, af herr Hammarström vid 1903 års riksdag väckta, sker det i hufvudsak på samma motivering, som han till stöd för nämnda motion frambar och till hvilken jag ber att få hänvisa. Han påpekade i motionen, hurusom stora svårigheter torde möta att med gällande lagstiftning bestämma, hvar och huru en elektrisk kraftledning från en kommun till en annan rättvisligen bör beskattas.

Bevillningsutskottet anförde i sitt afstyrkande utlåtande, att de svårigheter, som härvidlag kunna uppstå, icke vore större än vid beskattning öfver hufvud taget af rörelse eller yrke, som någon drifver på olika orter. Denna utskottets uppfattning håller enligt mitt förmenande icke streck.

Jag vågar nämligen påstå, att i det fall, att ett vattenfalls kraft ledes från den vid fallet uppbyggda kraftstationen öfver till en annan kommun för att där användas antingen till drifvande af något enstaka industriellt företag eller till utminuteri för olika ändamål, det icke låter sig göra att bestämma, huruvida rörelsen skall anses vara bedrifven inom den ena eller den andra kommunen eller — därest båda kommunerna skulle anses vara berättigade till skatt — huru stor del af denna skall tillfalla endera kommunen. Båda kommunerna kunna med full rätt göra anspråk på, att hela rörelsen skall beskattas just inom dess beskattningsdistrikt; och ofta nog torde det vara rent af omöjligt att lösa tvistefrågan.

Erfarenheten från de senare åren bestyrker också, att en brist i nu berörda hänseende finnes i lagstiftningen. Nästan hvarje år har pröfningsnämnden inom det län, där jag har min valkrets, nämligen Örebro län — hvarest som bekant en mångfald af elektriska kraftledningar finnes — haft att afgöra tvister om beskattningsorten för dylika ledningar, och saknaden af klar och tydlig lag har vållat, att någon fast och säker lagtillämpning icke heller kunnat komma i fråga, utan att man i hvarje fall af ifrågavarande art stått tvekande och oviss och att domsluten blifvit i större eller mindre mån — jag skulle nästan vilja säga — godtyckliga. Att råda bot härför, ju förr dess hellre, är naturligtvis en synnerligen viktig Riksdagens uppgift.

I fråga om den norm, som då skulle genom lag bestämmas för dylika beskattningsfrågors afgörande, kunna råda olika meningar. Det enklaste

vore otvifvelaktigt att stadga, att inkomsten af elektrisk kraftledning skall beskattas till hälften å den ort, där kraftkällan är belägen, och till andra hälften å den ort, där kraften användes, respektive utminuterar. Men någon skillnad torde måhända böra göras för det fall, att kraften öfverföres för att hufvudsakligen drifva en enda industriell anläggning, och det fall att den efter öfverföringen kommer att utminuterar för olika ändamål, så att säga göres till föremål för handel. I förra fallet synes kraftkällan böra anses såsom det hufvudsakliga i beskattningshänseende, i senare fallet åter kraftfördelningsstationen. Proportionen $\frac{1}{3} : \frac{2}{3}$ kan möjligen ifrågasättas såsom den öfver hufvud taget riktiga för fördelningen af skatten.

Jag tilltror mig emellertid ej att väcka något bestämdt förslag härutinnan, utan öfverlämnar åt bevillningsutskottet att efter eget bepröfvande afgöra, huruvida någon positiv förändring af gällande bevillningsförordning i den riktning jag antydt kan omedelbart företagas, eller huruvida man för närvarande bör inskränka sig till en skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och förslag i ämnet.

I detta sammanhang anhåller jag att få fästa Riksdagens och dess bevillningsutskotts uppmärksamhet på en annan fråga, som ofta nog uppställer sig vid beskattning af elektriska kraftledningar, enär den kräfter ett svar i alla de fall, då utnyttjande sker af ett vattenfall, beläget mellan två olika kommuner. Inom hvilken af dessa båda kommuner skall rörelsen — vi bortse nu från den eventualiteten att kraften bortledes — beskattas? Af bevillningsförordningens bestämmelser följer svaret: inom den kommun, på hvars strand kraftstationen med turbiner och maskiner är uppförd. Men nog måste man erkänna, att detta innebär en orättvisa emot den andra kommunen, som dock äger hälften af vattenfallet och inom hvars område tillika en icke oväsentlig del af anläggningen, nämligen halfva dammbyggnaden, kan befinnas. Det torde vara skäl att vid en blifvande förändring af lagstiftningen i det hänseende, hvarom jag ofvan talat, också tages i öfvervägande, huruvida icke något kunde och borde göras för en utjämning af den orättvisa, som enligt min åsikt ligger däri, att vinsten af ett två kommuner tillhörigt vattenfall utnyttjas uteslutande skall tillkomma den kommun, inom hvars område kraftstationen är uppförd.»

Såsom af motionären erinrats, väcktes vid 1903 års riksdag af herr C. J. Hammarström en motion om införande af bestämmelser i bevillningsförordningen af enahanda innehåll, som i den nu föreliggande motionen afses. Efter uttalande, att enligt utskottets förmenande svårigheterna för taxeringsmyndigheterna vid taxering af ifrågavarande beskattningsföremål icke syntes vara större än vid beskattning öfver hufvud taget af inkomst af rörelse eller yrke, som någon drifver på olika orter, anförde bevillningsutskottet i sitt öfver herr Hammarströms motion afgifna utlåtande följande.

»Å andra sidan torde den möjligheten icke vara utesluten, att framdeles, då elektriska anläggningar af ifrågavarande beskaffenhet kommit till en allmännare användning, det kan befinnas nödigt, att beskattningen af den inkomst, dessa anläggningar kunna gifva, blifver föremål för uttryckliga bestämmelser i bevillningsförordningen. Men att redan nu, innan större erfarenhet beträffande beskattningsfrågor af antydt slag vunnits, i förenämnda förordning införa särskilda stadganden i berörda hänseende, kan utskottet för sin del icke finna lämpligt, helst jämväl andra föreskrifter i förordningen vid tillämpningen kunna göras till föremål för olika tolkning och med anledning däraf behöfva förtydligas, hvilket emellertid torde böra ske först i sammanhang med en mera omfattande omarbetning af lagstiftningen på detta område.

Motionären har uttalat den förmodan, att lagen, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, den 27 juni 1902, torde komma att föranleda en betydlig ökning af antalet anläggningar af förevarande art. Men äfven om motionärens uppfattning härutinnan skulle visa sig riktig, så är dock att märka, att berörda lag först från och med den 1 nästlidne januari träd i gällande kraft, hvadan det i allt fall torde dröja någon tid, innan lagens verkningar uti förenämnda hänseende kunna komma till synes. Enligt utskottets mening är denna omständighet ett ytterligare skäl att icke för närvarande vidtaga någon åtgärd i den riktning motionären föreslagit, utan afbida hvad erfarenheten beträffande förevarande anläggningars beskattning kan komma att lära.»

Utskottets afstyrkande hemställan blef af Riksdagen bifallen.

Såsom framgår af det ofvan anförda, antyde 1903 års bevillningsutskott, att med en allmännare användning af elektricitet i industriens tjänst sådana särskilda bestämmelser, som af motionären nu

påyrkas, kunde blifva erforderliga. Sedan detta uttalande gjordes, hafva tre år förflutit, under hvilka antalet ledningar för elektricitets användande för belysnings- och kraftändamål betydligt ökats, hvarigenom den större erfarenhet i hithörande afseenden, som 1903 års bevillningsutskott förut-satte böra vinnas, innan man skrede till lagstiftning i ämnet, nu torde i väsentlig mån förefinnas.

Enligt hvad utskottet inhämtat, är praxis med afseende å hithörande beskattningsfrågor ganska skiftande och utan inre stadga. Sålunda har inträffat, att hela inkomsten af en flera kommuner berörande anläggning för tillgodogörande af elektrisk kraft beskattats inom den kommun, där kraftstationen varit belägen. I andra fall åter har vid beskattningen en uppdelning af inkomsten skett mellan den kommun, där kraften alstrats, samt den eller de kommuner, där kraften kommit till användning, hvarvid dock saken af fast fördelningsgrund tydligen gjort sig märkbar. Jämväl har hos taxeringsmyndigheter påyrkats, att hela inkomsten skulle tagas till beskattning inom sistnämnda kommuner.

Med hänsyn till berörda olikformighet vid taxeringen äfvensom därtill, att taxeringar af ifrågavarande slag af rörelse i stor utsträckning äro föremål för öfverklagande, finner utskottet det vara af behovet påkalladt, att för vinnande af enhetlighet i fråga om de särskilda kommunernas beskattningsrätt vissa normer fastställas till ledning för taxeringsmyndigheterna. Ifrågavarande beskattningsdetalj synes utskottet ock vara så fristående, att den bör kunna ordnas för sig. Den är emellertid af så invecklad beskaffenhet, att för lösningen läser erfordras jämväl teknisk utredning i vissa afseenden, hvarför utskottet icke finner sig böra framlägga något förslag till bestämmelser, utan förorda, att skrifvelse i ämnet aflåtes till Kungl. Maj:t, hvilken skrifvelse enligt utskottets förmenande bör afse alla slag af elektriska ledningar — alltså äfven belysningsledningar — af hvilka inom olika kommuner beskattningsbar inkomst kan uppkomma.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen, i anledning af herr I. E. G. Svenssons förevarande motion, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till införande i gällande bevillningsförordning af närmare bestämmelser rörande beskattningsort för inkomst af elektriska

ledningarna och därmed sammanhängande beskattningsföremål, som beröra flera kommuner.

Stockholm den 8 februari 1906.

På bevillningsutskottets vägnar:

J. BROMÉE.
